

присъединени към електоразпределителната мрежа на „ЕВН България Електроразпределение” ЕАД съгласно действащото законодателство, ползват електрическа енергия за домакинството си ,и по отношение на които действат Общите условия на електроразпределителното дружество.

Ищецът сочи,че в Общите условия на договорите за продажба на електрическа енергия на „ЕВН България Електроснабдяване” ЕАД,се съдържат клаузи, които са неравноправни по смисъла на чл.143 от ЗЗП и нищожни съгл. чл.146 от ЗЗП ,като в тази връзка са изложени следните съображения:

-клаузата на чл.17,ал.9,изр.1 ,с която се въвежда едномесечен срок за повдигане на възражения срещу издадените от ЕВН ЕС фактури, ограничава правата на потребителите ,произтичащи от закон,при неизпълнение или неточно изпълнение на договорните задължения на доставчика, и е неравноправна по см. на чл.143,т.2 от ЗЗП ;

-клаузата на чл.23,ал.1 ,която предвижда право на ЕВН ЕС да поиска от клиента обезпечение под формата на предплащане ,в случай че в рамките на 12 последователни месеца последният просрочи три пъти с повече от 10 дни всеки път плащането на дължимата сума за електрическа енергия , е неравноправна ,води до значително неравновесие между правата и задълженията на ответното дружество и на всички потребители,тъй като заложеният в нея критерий не изпълнява условието на чл.90,ал.2 от ЗЗД ;

-клаузата на чл.23,ал.2 от ОУ,според която даденото обезпечение следва да е удвоената най-висока месечна консумация през предходните 12 месеца има санкционен характер и излиза извън целите на чл.90,ал.2 от ЗЗД,а освен това предвижда възможност за ответното дружеството произволно да променя размера на обезпечението ,поради което същата е неравноправна на осн.чл.143т.18 от ЗЗП;

-клаузата на чл.25,ал.2 е неравноправна по см. на чл.143,т.2 от ЗЗП,защото въвежда срок,погасяващ правото на иск за обезщетение за неизпълнение на договорно задължение в противоречие с общото правило на чл.111 , б.”в” от ЗЗД ,като по този начин се ограничават правата на потребителите ,произтичащи от закон ,при неизпълнение или неточно изпълнение на договорните задължения на доставчика;

-неравноправни на осн.чл.143,т.2 и 13 от ЗЗП ,според ищеца, са и разпоредбите на чл.26,ал.2,т.1,т.2,т.3 и т.4 , тъй като същите противоречат на чл.82 и чл.94 от ЗЗД; предвидените в тях случаи ,при които ЕВН ЕС не носи отговорност при неизпълнение на задълженията си за снабдяване с електрическа енергия , не попадат в хипотезите на чл.122 от ЗЕ, а освен това тези клаузи не съответстват на показателите за непрекъснатост на снабдяването и времетраенето на планираните и непланираните изключвания съгл. Методика за отчитане изпълнението на целевите показатели и контрол на показателите за качество на електрическата

енергия и качество на обслужване на мрежовите оператори, обществените доставчици и крайни снабдители и са в противоречие на разпоредбите на Наредба №3 от 09.06.2004г. за устройство на електрическите уредби и електропроводните линии ;

-клаузата на чл.29,ал.1 е неравноправна на основание чл.146,т.18 от ЗЗП - с нея по същество се въвежда за потребителите нов давностен срок за упражняване на правото на обезщетение ,каквото няма предвиден в ЗЗД;освен това, този срок е необос-новано кратък,което изключително затруднява потребителя да защити правата си;

-по отношение на разпоредбата на чл.29,ал.3, изр. 2 ,съгласно която „при непостигане на съгласие,спорът се отнася за решаване до компетентния съд по седалището на ЕВН ЕС ,е посочено, че същата противоречи на чл.117,ал.3 от ГПК,като определя компетентния съд преди възникването на спора по потребителски договори,и затова е неравноправна на осн.чл.143,т.2 от ЗПП и нищожна на осн.чл.146,ал.1 от ЗПП и чл.26,ал.1 ЗЗД вр. с чл.117,ал.3 от ГПК;

-клаузата на чл.31,ал.1 е неравноправна по см. на чл.143,т.2 и 18 от ЗЗП, представлява уговорка във вреда на потребителите ,не отговаря на изискванията за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя,като дава право на електроснабдителното предприятие да прекрати временно действието на договора му с потребителя ,без да уведоми последния за прекъсване на електроснабдяването ;

-клаузата на чл.34,ал.1 ,в частта :„и след като клиентът е компенсирал разходите за прекъсване и възобновяване на снабдяването в случаите,когато преустановяването е било по негова вина” е неравноправна на основание чл.143,т.2 от ЗПП,поради това,че поставя в нарушение на чл.124 от ЗЕ допълнително изискване за възобновяване на снабдяването ,като по този начин ограничава правата на потребителя,произтичащо от закон/да им бъде възстановено снабдяването с ел.енергия при отстраняване на причините,довели до спирането му/,както и на основание чл.143,т.18 от ЗЗП-позволява на ответното дружество едностранно да определя размера на обезщетението от претърпените вреди поради изключването и включването;

-по отношение клаузата на чл.41,ал.4, съгласно която: ”при непостигане уреждане на спора, Клиентът има право да се обърне към компетентния съд по седалище на ЕВН ЕС” ,е заявено ,че е неравноправна на осн.чл.143,т.2 от ЗПП и нищожна на основание чл.146,ал.1 от ЗЗП и чл.26,ал.1 ЗЗД във връзка с чл.117,ал.3 ГПК, противоречи на чл.117,ал.3 от ГПК,като определя компетентния съд преди възникването на спора по потребителските договори.

С оглед гореизложеното и като твърди, че наличието на процесните неравноправни и нищожни по см. на чл.143 и чл.146,ал.1 от ЗЗП клаузи в

Общите условия на ЕВН ЕС съставлява нарушение на колективните интереси съгл.чл.186 от ЗЗП, ищецът иска от съда да се постанови решение, с което на основание чл.187,ал.1,т.2 вр. с чл.186,ал.2,т.1 от ЗЗП да се разпорежи доставчикът да преустанови прилагането на посочените клаузи и да ги отстрани от Общите условия/съгласно уточнение в молба от 21.06.2013г./ . Претендира се присъждане на разноски.

От ответника „ЕВН България Електроснабдяване „ЕАД е постъпил отговор на исковата молба, в който е изразено становище, че предявените искове са допустими, но са неоснователни. Сочи се, че клаузите, предмет на исковата молба, не могат да се определят като неравноправни по см. на ЗЗП, тъй като потребителите на предлаганите от енергийните дружества услуги са имали възможност да оказват влияние върху съдържанието на Общите условия. Освен това се поддържа, че мотивите, изложени в исковата молба, са недостатъчни за обосноваване твърдяната значителност на неравновесието, което формира фактическия състав, необходим за признаване на всяка от клаузите за неравноправна. Заявява се и че голяма част от искането за премахване на клаузите, описани в исковата молба, е изпълнено с оглед изготвения проект за нови ОУ на „ЕВН България Електроснабдяване „ЕАД /депозирани за одобрение от ДКЕВР на 30.07.2013г./, в който коментираният клаузи липсват, като в тази връзка в отговора е направена съпоставка на конкретните текстове от действащите ОУ и новия проект за ОУ. Изложени са и съображения, че атакуваните разпоредби, които предвиждат преклузивни срокове за упражняване на права от страна на потребителите/за отправяне на възражения, за упражняване право на обезщетение, за определяне на срокове за реализиране на имуществена отговорност/, налагане на задължение за предоставяне на обезпечение под формата на предплащане, изключване отговорността на ЕВН ЕС при неизпълнение на задълженията си за снабдяване с ел.енергия, споразумение за избор на местно компетентен съд, условия за прекъсване и възстановяване на снабдяването с ел.енергия не противоречат на закона, а намират правното си основание в него и дори са в защита интересите на потребителите. Така напр. претендирането на обезщетение от потребителя в определен от Общите условия срок е уговорка, касаеща единствено възможността за доброволно, извънсъдебно уреждане на възникналите спорове от този характер, като не се препятстват правата на потребителите да претендират обезщетение по съдебен ред в рамките на общата, предвидена в ЗЗД, давност. По тези съображения ответникът е поискал претенциите на ищеца да бъдат отхвърлени, като неоснователни. По отношение на клаузата на чл.25, ал.2 от ОУ е посочил, че производството по делото се явява недопустимо, тъй като спорът досежно тази клауза е разрешен с влязло в сила съдебно решение. Направено е искане за присъждане на юриск.възнаграждение.

В срока по чл.382,ал.2 от ГПК други лица не са заявили искане за участие в процеса.

Съдът,след като прецени събраните по делото доказателства , поотделно и в тяхната съвкупност , намира следното:

Ищецът-„Сдружение за правна помощ на потребителите” е включен в списъка на квалифицираните организации по чл.164,ал.1,т.7 от ЗЗП на Министъра на икономиката ,енергетиката и туризма със Заповед №РД-16-1630/22.11.2012г. и се явява активно легитимирана страна, съгласно разпоредбата на чл.186,ал.1 от ЗЗП, да предявява иски за преустановяване или за забрана на действия или търговски практики ,които са в нарушение на колективните интереси на потребителите.

Безспорно е ,че ответното дружество е енергийно предприятие по смисъла на пар.1, т.24 от ДР на ЗЕ, което осъществява снабдяването с електрическа енергия на присъединилите се абонати .

Съгласно чл.98а от ЗЕ ,крайният снабдител продава електрическа енергия при публично известни условия.

Между страните не се спори ,че представените по делото Общи условия на договорите за продажба на електрическа енергия на „ЕВН България Електроснаб-дяване” ЕАД, чиито клаузи се атакуват в настоящото производство, са одобрени с решение на ДКЕВР№ОУ-13/10.05.2008г.,влезли са в сила от момента на публикуването им и са приложими по отношение на спорното право.

Представен е по делото от ответника и изготвен проект на изменени Общи условия на „ЕВН България Електроснабдяване”ЕАД ,в който част от процесните клаузи липсват ,а по отношение на други е предложена различна редакция .

От заключението на допуснатата по делото съдебно-счетоводна експертиза, с вещо лице Д.Й., се установи ,след извършена проверка в счетоводството на ответното дружество, че от страна на последното не се отчитат разходи при прекъсване и възобновяване на хранването в случаите, когато е било преустановено снабдяването на потребителя с електрическа енергия по негова вина,тъй като услугата по прекъсване и възстановяване на електрохранването се извършва от друго дружество-„ЕВН България Електроразпределение”ЕАД.

С оглед събраните по делото доказателства и установени обстоятелства,съдът намира ,че предявените иски са частично основателни,по следните съображения:

Съгласно чл.186,ал.2 от ЗЗП,всяко действие,което уврежда правата и интересите на потребителите и противоречи на законови разпоредби /в случая на разпоредбите на Глава VI -”Неравноправни клаузи в потребителски договор” от ЗЗП/ съставлява нарушение на колективните интереси на потребителите и може да бъде предявен иск за неговото преустановяване.

Разпоредбата на чл.143 от ЗЗП посочва ,че неравноправна клауза в договор, сключен с потребител,е всяка уговорка в негова вреда,която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя,като са изброени неизчерпателно хипотези на неравноправни клаузи.

При извършване преценка дали една клауза е неравноправна ,следва да се вземат предвид видът на стоката или услугата –предмет на договора ,всички обстоятелства, свързани с неговото сключване към датата на сключването, както и всички останали клаузи на договора или на друг договор, от който той зависи/чл.145 ,ал.1 от ЗЗП/.

Според чл.146,ал.1 от ЗЗП ,неравноправните клаузи в договорите са нищожни , освен ако не са уговорени индивидуално.Клаузите,които не са уговорени индивидуално са дефинирани в чл.146,ал.2 от ЗЗП-клаузи изготвени предварително ,при които потребителят не е имал възможност да влияе върху съдържанието им. Като пример за такива клаузи са посочени договорите,сключени при общи условия.

В настоящото производство ищецът поддържа, че клаузите, включени в Общите условия на договорите за продажба на електрическа енергия на „ЕВН България Електроснабдяване” ЕАД, чието отстраняване иска, са неравноправни по смисъла на чл.143 от ЗЗП , и наличието на същите уврежда колективния интерес, тъй като с тях се въвеждат преклузивни срокове за упражняване правата на потребителите , налага се задължение за предоставяне на обезпечение под формата на предплащане, изключва се отговорността на ЕВН ЕС при неизпълнение на задълженията му за снабдяване с електрическа енергия ,въвежда се споразумение за избор на местно компетентен съд , както и условия за прекъсване и възстановяване на снабдяването с електрическа енергия.

По отношение клаузата на **чл.17,ал.9,изр.1 от ОУ** е посочено ,че е неравноправна по смисъла на 143 от ЗЗП, защото ограничава правата на потребителите, произтичащи от закон, при неизпълнение или неточно изпълнение на договорните задължения на доставчика.

Според **чл.17 от ОУ**, ЕВН ЕС издава на клиента обща фактура за услугите снабдяване ,пренос и достъп по определените от ДКЕВР цени ,като с ал.9, изр. 1 на чл.17 се въвежда едномесечен срок за повдигане на възражения срещу издадените фактури,считано от издаването им . От текста на последната норма може да се заключи, че посоченият срок следва да се определи като прекратителен / ако потребителят не оспори фактурата в рамките на определения срок ,то той не би могъл да упражни това право в един по-късен момент/, което е в противоречие с общите и специалните разпоредби на ЗЗД ,уреждащи погасителната давност. Поначало възражението може да се упражнява както съдебно , така и извън съда, и не е свързано с никаква давност ,а се

измерва с това дали не е изтекъл срокът на иска на кредитора за изпълнение. Доколкото отношението между дружеството-доставчик на енергия и потребителя е договорно, то вземанията, произтичащи от неизпълнено договорно задължение, се погасяват с тригодишна давност /чл.111,б.”в” ЗЗД/. Следователно, определянето на едномесечен срок за повдигане на възражение против фактурата, издадена от доставчика, който срок може да бъде третиран като краен, според използваната формулировка, ограничава правата на потребителя, произтичащи от закон/чл.143,т.2 от ЗЗП/.

Основателни са доводите в исковата молба, че предвиденият срок за оспорване на фактурите е необосновано кратък и с оглед разпоредбата на чл.197 ЗЗД. Според чл.110, ал.2 от ЗС, енергията е движима вещ, поради което нейната продажба се подчинява на общите правила на договора за продажба. По този договор купувачът дължи заплащане на продажната цена за реално доставената стока както по количество, така и по качество. Енергийното предприятие отговаря, ако продадената вещ има недостатъци, които съществено намаляват нейната цена или нейната годност за обикновеното или за предвиденото в договора използване на основание чл.193 от ЗЗД. Съгласно чл.195 ЗЗД, когато продавачът отговаря в случаите по чл.193 ЗЗД, купувачът може да върне вещта и да иска обратно цената заедно с разносните за продажбата, да задържи вещта и да иска намаляване на цената или да отстрани недостатъците за сметка на продавача, както и да иска обезщетение за вреди съгласно общите правила относно неизпълнението на задълженията. Посочените в чл.195 ЗЗД искове на купувача се погасяват, според чл.197 ЗЗД, с изтичане на шестмесечен срок при продажба на движими вещи, а ако продавачът съзнателно премълчава недостатъка, срокът е тригодишен. Ето защо, с предвиждането в случая на едномесечен срок за оспорване на качеството и количеството на доставената на абоната електрическа енергия, клаузата на чл.17, ал.9, изр.1 от ОУ ограничава правата на потребителите, произтичащи от закон при изпълнение или неточно изпълнение на договорни задължения, и е неравнопоставена. Освен това същата е и нищожна, тъй като противоречи на разпоредбата на чл.113 ЗЗД, съгласно която, съгласението, с което се скъсяват или удължават установените давностни срокове е недействително.

Клаузата на **чл.23, ал.1 от ОУ** предвижда право на ЕВН ЕС да поиска от клиента обезпечение под формата на предплащане, в случай че в рамките на 12 последователни месеца последният просрочи три пъти с повече от 10 дни всеки път плащането на дължимата сума за електрическа енергия.

Съдът счита, че посочената клауза на ОУ не води до неравнопоставеност между правата и задълженията на търговеца и потребителя, и не попада в обхвата на чл.143 от ЗЗП, тъй като уговарянето на същата, респ.

упражняването на правата по нея не е недобросъвестно. Предоставяйки възможност на доставчика да търси обезпечение под формата на предплащане, в случай че потребителят не изпълнява задълженията си съобразно довореното, клаузата гарантира осигуряване вземането по неизпълнен договор и представлява правна възможност, регламентирана в чл.90,ал.2 от ЗЗД. Целта на института е да се обезпечи удовлетворяването на кредитора при наличие на недобросъвестни действия на длъжника, които го затрудняват или осуетяват, като предвидената обезпечителна защита на вземането е временна и предплащането следва да се върне на клиента при условията, посочени в ал.3 и ал.4 от чл.23 от ОУ. Изложеното води на извод, че не са изпълнени елементите на фактическия състав на чл.143 от ЗЗП и клаузата не е неравноплавна, поради което в тази част претенцията на ищеца, се явява неоснователна.

По отношение на клаузата на **чл.23,ал.2 от ОУ**:

Според тази клауза, размерът на предварителното плащане, предвидено в ал.1 на чл.23, е удвоената най-висока месечна консумация на клиента през предходните 12 месеца по съответни тарифни цени. Размерът на предварителното плащане подлежи на промяна при изменения на предоставената мощност на клиента или при промяна на цената на електрическата енергия. Когато клиентът увеличи потреблението си с повече от 10 % от предоставената мощност, заложената при първоначалното определяне размера на предварителното плащане, тогава ЕВН ЕС има право да увеличи стойността на предварителното плащане.

Съдът намира, че процесната клауза е неравноплавна по см. на чл.143, т.2 и 18 от ЗЗП, защото задължава потребителя при неизпълнение на неговите задължения да заплати необосновано високо обезпечение. От една страна, начинът на определяне на обезпечението, изискващ то да е „удвоената най-висока месечна консумация на клиента”, е в очевиден разрез с обезпечителната функция и определя подчертано санкционния характер на тази норма. Самото обезпечение има за цел да осигури плащането на цената на доставената енергия за един месец, поради което размерът му, формиран на тази завишена база, значително ще надхвърли стойността на задължението, като посоченото съотношение съдът намира за неоправдано, тъй като ще доведе до сериозното ощетяване на потребителя. От друга страна, процесната клауза признава възможност за търговеца да променя едностранно размера на обезпечението, без каквито и да е обективни критерии за тази последваща промяна – няма яснота, кога възниква правото да променя размера на обезпечението и по какъв начин то може да бъде упражнявано. Без посочване на обективни предпоставки за промяна на обезпечението се внася значително несъответствие между правата и задълженията на страните и потребителят е поставен в неравноплавно положение, защото той следва да се съобрази с извършеното изменение, без да има възможност да възрази по

основателността и обосноваването на решението на търговеца. По тези причини посочената клауза може да се определи като неравноправна. Освен това същата е и нищожна, съгл. чл.146,ал.1 от ЗЗП, доколкото не е налице основание за прилагане изключението, предвидено в тази норма - не е уговорена индивидуално.

По отношение на клаузата на **чл.25,ал.2 от ОУ**:

Клаузата на чл.25,ал.2 от ОУ предвижда, че при доказано неспазване на срок по вина на ЕВН ЕС, определен с Общите условия, клиентът може да претендира от дружеството обезщетение в рамките на 90 дни от изтичане на неспазения срок.

По отношение на процесната клауза ответникът е заявил в отговора си, че същата вече е обявена за неравноправна, с влязло в сила съдебно решение, и не се прилага, поради което иска производството по делото, в тази му част, като недопустимо, да бъде прекратено.

Ответникът е представил по делото решение на ПОС №418 от 23.10.2009г. по т.д.№206/2009г., с което е постановено преустановяване на прилагането на чл.25, ал.2 от ОУ и е разпоредено на „ЕВН България ЕС“ ЕАД да отстрани неравноправната клауза от Общите условия. В хода на производството същият е представил и променени Общи условия за продажба на ЕВН ЕС, в които въпросната клауза не се съдържа.

С оглед на така постановеното съдебно решение по т.д.№ 206/2009г. и очертаното от чл.386,ал.1 от ГПК действие на решението по колективен иск, чиято сила на пресъдено нещо се разпростира спрямо нарушителя и всички лица, които са включени в кръга на лицата, чиито права и интереси са засегнати от атакуваната неравноправна клауза / физическите лица, които действат извън рамките на своята търговска или професионална дейност, са собственици или ползватели на имоти, присъединени към електроразпределителната мрежа на „ЕВН България Електроразпределение“ АД и ползват електрическа енергия за домакинството си /, следва да се приеме, че спорът между страните по отношение на клаузата на чл.25,ал.2 от ОУ е разрешен и затова е недопустимо да бъде пререшаван. Решението по т.д.№ 206/2009г. е влязло в сила на 26.11.2010г., а видно от представените ОУ- и изпълнено, като ответникът е отстранил неравноправната клауза от ОУ.

Предвид изложеното, съдът намира, че производството по делото, в частта му, касаеща клаузата на чл.25,ал.2 от ОУ, се явява недопустимо и следва да бъде прекратено.

Следващите атакувани от ищеца клаузи на **чл.26,ал.2,т.1,2т.3 и т.4 от ОУ** предвиждат, че ЕВН ЕС не носи отговорност при неизпълнение на задълженията си за снабдяване с електрическа енергия до 24 часа в следните случаи: извършване на ремонтни работи и реконструкции от „ЕВН България Електроразпределение“ АД; оперативни превключвания; прегледи на съоръжения; въвеждане в експлоатация на нови съоръжения

от ЕВН ЕР ; други подобни действия, които подлежат на планиране и изискват обезопасяване чрез изключване на енергийни съоръжения от ЕВН ЕР.

По своята същност тези клаузи регламентират изключване в посочените хипотези отговорността на търговеца за вреди, вследствие неизпълнение на договорно задължение за непрекъснато доставяне на електрическа енергия, поради което нарушават принципа на равнопоставеност между потребителите и енергийното предприятие.

В българското облигационно право е установен принцип на пълно обезщетение при неизпълнение, като отговорността за неизпълнение на договорните задължения е имуществена и се изразява в задължението на неизправната страна да репарира вредите, които е причинила.

Съгласно чл.82 от ЗЗД, при неизпълнение на договорно задължение неизправната страна дължи обезщетение, което обхваща претърпяна загуба и пропуснатата полза, доколкото те са пряка и непосредствена последица от неизпълнението и са могли да бъдат предвидени при пораждане на задължението.

Следователно, като допускат изключване ангажиране отговорността на едно лице, независимо от неговото поведение, оспорените клаузи нарушават нормата на чл.82 от ЗЗД, уреждаща пределите на имуществената отговорност при неизпълнение на договорно задължение, и ограничават правните възможности на потребителите за преодоляване неблагоприятните последици, причинени им от неизпълнението.

Клаузите противоречат и на чл.94 от ЗЗД, съгласно който, уговорките, с които предварително се изключва или ограничава отговорността на длъжника при умишъл или груба небрежност, са недействителни. Доколкото процесните разпоредби от Общите условия позволяват на енергийното предприятие да се освободи от отговорност при неизпълнение на задълженията си по договора по своя преценка, без ясно разграничаване на вида на неизпълнението, то съдът приема, че същите са неравноправни и попадат в приложното поле на чл.143 от ЗЗП.

Основателни се явяват доводите на ищеца, че разглежданите клаузи не са съобразени с предвидените показатели за непрекъснатост на снабдяването и времетраенето на планираните и непланираните изключвания в Раздел IV т.3.1 от Методика за отчитане изпълнението и неизпълнението на целевите показатели за качество на ел. енергия и качество на обслужване на мрежовите оператори, обществените доставчици и крайни потребители. Освен това, клаузите са в противоречие с разпоредбите на Наредба №3 от 09.06.2004г. за устройството на електрическите уредби и електропроводните линии. С тази Наредба потребителите на електрическа енергия са разделени на четири групи според критерия –осигуреност на електроснабдяването

/чл.38 и сл./Спрямо потребителите от нулева,първа и втора категория са предвидени изключително кратки срокове за прекъсване на електроснабдяването- за времето, необходимо за автоматичното възстановяване от резервен източник съотв. за превключване от един източник към друг. Само по отношение на потребителите от трета категория ,които се електроснабдяват от един източник, съгласно чл.46 от Наредбата, се предвижда възможност за прекъсване на електроснабдяването за време не по-продължително от 24 часа ,необходимо за подмяна или ремонт на повредения елемент от системата на електроснабдяването. Следователно ,въведената с оспорените клаузи възможност за неносене отговорност на енергийното предприятие при преустановяване електроснабдяването ,без да се отчитат правата и интересите на отделните категории потребители,поставя последните в неравностойно положение ,накърнява техните права и не отговаря на изискванията за добросъвестност ,а това дава основание да се направи извод за неравноправност на тези разпоредби.

Клаузата на **чл.29,ал.1 от ОУ**,включена в раздел VI „Отговорност за неизпълнение на договора” ,т.4,озаглавена- „Ред за реализиране на имуществена отговорност и отговорност при неспазване на договорни задължения” сочи ,че пострадалата страна е длъжна в срок до 3 работни дни писмено да уведоми другата страна в случаите,когато е претърпяла вреда от действие или бездействие на другата страна ,освен в случай на отговорност на клиента за неплащане на дължими суми.

С оглед съдържанието на тази клауза се създава убеждение ,че правото на потребителя да търси обезщетение на претърпени вреди може да бъде заявено само в определения срок,като в противен случай то би се погасило,Съдът намира,че по начина, по който е формулирана клаузата, сеограничават предвидените в закон права на потребителите за реализиране правото на обезщетение за неизпълнение от страна на доставчика на негови договорни задължения.Срокове за предявяване на имуществените претенции ,както се посочи по-горе,са установени в ЗЗД , при което въведеният тридневен давностен срок с клаузата на чл.29,ал.1 от ОУ е в противоречие на чл.113 ЗЗД .Следва да се отбележи още и че предвиденият срок е необосновано кратък за разрешаване на възникналите проблеми,свързани с ползването от страна на клиентите на услуга от обществен интерес,а това би затруднило потребителите при защита на техните права.По тези съображения и на основание чл.143 ,т.2 и 18 от ЗЗП клаузата следва да се приеме за неравноправна,а доколкото в случая не е налице индивидуално договаряне между страните ,същата е и нищожна съобразно чл.146 от ЗЗП.

По отношение клаузата на **чл.29,ал.3,изр. 2 от Общите условия** ,съгласно която „при непостигане на съгласие,спорът се отнася за решаване до компетентния съд по седалището на ЕВН ЕС”,в исквата

молба е посочено, че същата противоречи на чл.117,ал.3 от ГПК ,зато е неравноправна на основание чл.143,т.2 от ЗЗП и нищожна на осн.чл.146,ал.1 от ЗПП и чл.26,ал.1 ЗЗД .

Правилата относно подсъдността имат императивен характер и определят компетентния съд за разглеждане на един правен спор. Според чл.117,ал.1 от ГПК, подсъдността не може да бъде изменяна по съгласие на страните. Единственото изключение е предвидено за местната подсъдност- нормата на чл. 117, ал. 2 ГПК предвижда възможност ,страните по имуществен спор да определят различна от уредената в закона местна подсъдност на делата /не може да се дерогира само подсъдността по местонахождението на имота –чл.117,ал.2,изр.2 от ГПК/,която може да се изменя по реда на договорната подсъдност. В разпоредбата на чл.117 ал.3 от ГПК обаче е ясно регламентирано ,че договор за избор на съд по искове на потребители и по трудови спорове поражда действие ,само ако е сключен след възникването на спора т.е. при тези две категории искове е изключена възможността договорът за подсъдност да касае един евентуален иск.Ако такъв договор е сключен, същият е недействителен и не обвързва съда при направено от страните позоваване на него. Това означава, че договорът за избор на съд във връзка с бъдещи потребителски спорове е недействителен. В случая разглежданата клауза на чл.29, ал.3, изр. 2 от ОУ ,която предвижда предварителна обвързаност на потребителя по бъдещи спорове ,като изрично определя подсъдност по седалището на ЕВН ЕС , противоречи на нормата на чл.117, ал.3 от ГПК и е неравноправна такава по см. чл.143,т.2 и т.16 от ЗЗП.

Този извод се налага и по отношение клаузата на **чл.41,ал.4 от ОУ**, която има идентично съдържание - ”при непостигане уреждане на спора,клиентът има право да се обърне към компетентния съд по седалище на ЕВН ЕС”. Съдът намира клаузата за неравноправна по смисъла на чл.143,т.2 и т.16 от ЗПП ,тъй като определя местно компетентния съд преди възникването на спора по потребителски договори.

По отношение клаузата на **чл.31,ал.1 от ОУ** :

В раздел VII „Преустановяване и възстановяване снабдяването” от ОУ са предвидени хипотези за преустановяване снабдяването с електрическа енергия от доставчика без предварително предизвестие и с предизвестие.

Според оспорената клаузата на чл.31, ал.1 от ОУ, дружеството-снабдител има право да преустанови или ограничи снабдяването с електрическа енергия, ако клиентът забави плащането на дължимите суми с 10 дни след датата ,на която е следвало да бъде извършено плащането. В този случай клиентът се уведомява за сроковете на прекъсването или ограничаването на снабдяването с електрическа енергия по начините, по които се уведомява за сроковете за плащане на ел. енергия ,без да е

необходимо изпращането от ЕВН ЕС на допълнително изрично писмено предизвестие.

Следва да се отбележи ,че възможност за електроснабдителното предприятие да преустанови временно снабдяването с ел.енергия на крайния клиент, при неизпълнение на задълженията по договора за продажба на ел.енергия вкл. при неизпълнение на задължението за своевременно заплащане на всички дължими суми във връзка със снабдяването с електрическа енергия , е предвидена и в чл.123,ал.1 от ЗЕ , като съгласно ал.3 на тази разпоредба, сроковете на предизвестията и другите условия за временно преустановяване на снабдяването се уреждат в договорите за продажба на електрическа енергия , съотв. в Общите условия.

Разглежданата клауза обаче,с оглед формулираното съдържание, създава в ущърб на потребителя значителна неравнопоставеност между произтичащите от договора права и задължения на страните по него .Макар преустановяването на снабдяването да е предвидено като временна мярка ,то тя следва да се налага в изключителни случаи и при спазване на строго определена процедура,като в тази връзка основателни са доводите на ищеца,че не всяко неплащане може да бъде основание за преустановяване на снабдяването с ел.енергия.

Съгласно чл.79 от ЗЗД ,длъжникът трябва да изпълни точно задължението си. В зависимост от вида на неизпълнението и характера на дължимата от длъжника престация, законът предвижда различни правни възможности за кредитора за преодоляване последиците от неизпълнението.Последният може и да развали договора, когато длъжникът не изпълни задължението си поради причина ,за която той отговаря. Забавеното изпълнение е една от формите на неизпълнение на длъжника , но това само по себе си не е достатъчно за възникване правото на кредитора на едностранно разваляне на договорната обвързаност между страните. В случай че неизпълнението е несъществено по своя характер, с оглед интересите на кредитора , развалянето е недопустимо.

Договорните отношения между обществения доставчик на електроенергия и потребителя следва да се подчиняват на същите правила, касаещи института на неизпълнението.Отнесени към конкретната хипотеза, последните изискват да се установи налице ли е неизпълнение от страна на потребителя на съществено за съответното правоотношение задължение,за да се обоснове и възможността на ответното дружество да преустанови снабдяването с електрическа енергия, доколкото прекратяване действието на договорната обвързаност между страните е крайна мярка в процеса на уреждане на отношенията им. При положение че незаплатената сума е несъществена част от задължението на потребителя да плати цената на доставената енергия към електроснабдителното дружество,то не би следвало търговецът да предприема преустановяване на снабдяването с

електрическа енергия. Освен това, с оглед заложените критерии в разглежданата клауза, съдът намира, че не може да се обоснове извод за наличие на съществено неизпълнение на задълженията на потребителя и ако последният е забавил плащането на дължимите суми с 10 дни след срока за плащане. Извършването на преценката дали неизпълнението е съществено, следва да става въз основа на ясно посочени критерии и като се съобрази вида на стоката-електроенергия, която е жизнено необходима, обстоятелството, че снабдяването с ел. енергия е всеобщо предлагана услуга, но потребителят не би могъл да получи тази стока от друго лице в разумен срок, както и че дължимата от клиента сума за един месец представлява пренебрежимо малка стойност при съпоставката ѝ с оборота на електроснабдителното дружество. При липсата на такива ясни и точни правила в процесната клауза за определяне евентуалното наличие на съществено неизпълнение, същата поставя потребителите в неравностойно положение спрямо търговеца, накърнява техните права, а и не отговаря на изискванията за добросъвестност.

Съдът намира, че клаузата е неравнопоставна и в частта ѝ, с която се изключва правото на потребителя да получи изрично предизвестие за прекратяване електроснабдяването. Според нормата на чл.87 от ЗЗД, уреждаща развалянето на договора, кредиторът може да развали договора, като даде на длъжника подходящ срок за изпълнение с предупреждение, че след изтичането на срока ще смята договора за развален. Предупреждението трябва да се направи писмено, когато договорът е сключен в писмена форма, а срокът - да бъде ясно определен и подходящ за съответния вид задължение. Разпоредбата на чл.123, ал.3 от ЗЕ също предвижда необходимост от изпращане на предизвестие при временно преустановяване на снабдяването с електроенергия. Следователно, като изключва възможността за изрично уведомяване на потребителя при преустановяване снабдяването с ел.енергия, процесната клауза го поставя в неблагоприятно правно положение, не отговаря на изискването за добросъвестност, и се явява неправнопоставна по см. на чл.143, т.2 и 18 от ЗЗП

Клаузата на **чл.34, ал.1 от ОУ**, която се оспорва в настоящото производство, също попада в хипотезите на чл.143 от ЗЗП. Съгласно тази разпоредба, ЕВН ЕС възстановява снабдяването с електрическа енергия след отстраняване причините за преустановяването му „и след като клиентът е компенсирал разходите за прекъсване и възобновяване на снабдяването в случаите, когато преустановяването е било по негова вина.”

Основателни са доводите на ищеца, че въведеното изискване за заплащане от потребителя на разходи за възстановяване на снабдяването противоречи на ЗЕ, а и ответното предприятие няма каквито и да е правомощия да извършва действия по електропреносната мрежа вкл. да

прекъсва и възобновява снабдяването ,при което такава такса не му се следва.

По повод атакуваната клауза ответникът нито твърди ,нито доказва ,при лежаща върху него доказателствена тежест, да извършва разходи във връзка с прекъсване или възобновяване на захранването .

Представена е по делото касова бележка за заплатена такса „възстановяване на ел.захранване” ,от която е видно ,че получател на плащането е друго дружество-„ЕВН България Електроразпределение”ЕАД.

Установи се от заключението на допуснатата ССЕ, с вещо лице Д.Й., което съдът кредитира ,като обективно , компетентно изготвено и неоспорено от страните,че в счетоводството на ответното дружество не се отчитат разходи при прекъсване и възобновяване на захранването в случаите, когато е било преустановено снабдяването на потребителя с електрическа енергия по негова вина.

Същевременно,предвиденото изискване в ОУ за компенсиране от потребителя на разходите за прекъсване и възобновяване на снабдяването не намира опора и в нормите на ЗЕ. В раздел IX „Преустановяване на присъединяването и снабдяването с електрическа енергия” ,чл.122-123 от ЗЕ ,са уредени хипотезите на преустановяване снабдяването с ел.енергия от енергийните предприятия. Съгласно чл.123 ,ал.1 ЗЕ, доставчиците от последна инстанция, общественият доставчик, крайните снабдители и търговците на електрическа енергия имат право да преустановят временно снабдяването с електрическа енергия на крайните клиенти при неизпълнение на задължения по договора за продажба на електрическа енергия, включително при неизпълнение на задължението за своевременно заплащане на всички дължими суми във връзка със снабдяването с електрическа енергия.

Според разпоредбата на чл.124 от ЗЕ , енергийното предприятие възстановява снабдяването и /или присъединяването на клиентите след отстраняване на причините, довели до преустановяването т.е. предприятието има задължение да възстанови снабдяването ,като не се сочи друго условие за възстановяването освен-отстраняване на причините за преустановяване на електроснабдяването по чл.123,ал.1 от ЗЕ.

Доколкото в посочената правна регламентация, липсва законово основание за доставчика да изисква заплащане на разноски за прекъсване и възстановяване на снабдяването,а и в предвидените в Общите условия на ЕВН ЕС задължения на потребителите по договора за продажба /Глава 4/ няма установено такова за заплащане на такса за включване,то съдът приема,че атакуваната клауза е неравноправна по см. на чл.143 ,т.2 ЗЗП,тъй като ограничава правата на потребителя, произтичащи от закон . От друга страна и извън изложеното ,дори да се извършват някакви разходи за доставчика във връзка с възстановяване на снабдяването ,

неплащането на същите не може да бъде условие за отказ да се възстанови снабдяването на клиента с ел.енергия. С оглед наличието на договорни отношения между потребителя и доставчика при уреждане на спорните отношения по повод конкретната хипотеза ,трябва да има както доказано неизпълнение на договорно задължение и виновно поведение на конкретния потребител, така и доказани по вид и размер разходи за енергийното предприятие,които да бъдат заплатени. Като позволява на предприятието да изисква предварително заплащане на суми за възстановяване на снабдяването,а и да определя едностранно техния размер, клаузата на чл.34,ал.1 в посочената част, е неравноправна и на основание чл.143,т.18 ЗЗП, защото предоставя възможност на доставчика едностранно да определя обезщетение за претърпени вреди, поради включване и изключване на снабдяването.

Предвид изложеното, съдът счита ,че по отношение на обсъжданите клаузи/ с изкл. на чл.23,ал.1 и чл.25,ал.2 от ОУ/ е осъществен фактическият състав на чл.143 от ЗЗП, поради което същите са неравноправни, а доколкото не са уговорени индивидуално- и нищожни на осн.чл.146 от ЗЗП. Наличието на клаузи в Общите условия във вреда на потребителите, създадени в нарушение на принципа на равнопоставеност на страните в договорното правоотношение ,който е разписан в ЗЗП , и на принципа за защита интересите на потребителите при търговията с електрическа енергия-чл.2,ал.2 от ЗЕ,съставлява нарушение на колективните потребителски интереси по см. на чл.186 ,ал.2,т.1 от ЗЗП и обосновава извод за основателност на претенциите на ищеца за постановяване преустановяване прилагането на тези клаузи от ответника и за задължаването му да ги отстрани от ОУ.

С оглед прието вече,че коментираните разпоредби нарушават колективните интереси на потребителите и не отговарят на изискванията за добросъвестност,то несъстоятелни се явяват доводите на ответника,че клаузите не накърняват правата на потребителите,а дори са в защита на техните интереси. Неоснователни са и неговите възражения ,че фактическият състав на чл.143,ал.2 от ЗЗП не е изпълнен,тъй като в конкретния случай потребителят е имал възможност да влияе върху съдържанието на клаузите .Процесните клаузи не са индивидуално уговорени ,съгласно установените критерии в чл.3,пар.2 от Директива 93/13/ЕИО на СЕ ,а наличието на регламентирана административна процедура ,предвиждаща според ЗЕ и НЛДЕ предварителното оповестяване на проектите на Общи условия ,публичното им обсъждане , както и режим на индивидуално преговаряне на разпоредбите, не дава гаранции на потребителите ,че произтичащите им от закон права няма да бъдат нарушени или ограничени, поради което и законодателят е предвидил в ЗЗП способите за правна защита на засегнатите колективни интереси .

По тези съображения ,съдът намира,че исковете са основателни по отношение на клаузите на чл.17,ал.9,изр. 1;чл.23, ал.2; чл.26, ал.2,т.1; чл.26, ал.2,т.2; чл.26,ал.2,т.3; чл.26,ал.2,т.4; чл.29, ал. 1; чл.29, ал.3, изр. 2; чл.31, ал.1; чл.34,ал.1 ,в посочената част, и чл.41,ал.4 ,съдържащи се в Общи условия на договорите за продажба на електрическа енергия на „ЕВН България Електроснабдяване” ЕАД, и следва да се уважат, като се постанови преустановяване прилагането им от ответника и същият се задължи да ги отстрани от ОУ в определен срок.В останалата част ,досежно клаузата на чл.23,ал.1 от ОУ, исковете подлежат на отхвърляне.

С оглед изхода на правния спор и на основание чл.78,ал.1 от ГПК ,ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца сумата от 211,54лв.- направени за производството разноски/за държавна такса - 100лв. и 150лв. –депозит за вещо лице по допуснатата ССЕ/,изчислени съобразно уважената част на исковете.

На основание чл.78,ал.3,4 и ал. 8 от ГПК ,ищецът следва да бъде осъден да заплати на ответника сумата от 46,15лв.- юрисконсултско възнаграждение ,определено съгласно чл. 7,ал.1,т.4 от Наредба №1 /2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения и изчислено съобразно отхвърлената част на исковете .

Предвид изложеното ,съдът

Р Е Ш И :

ПОСТАНОВЯВА „ЕВН България Електроснабдяване ”ЕАД, ЕИК 123526430, със седалище и адрес на управление :гр. Пловдив 4000,район”Централен”, ул.”Христо Г.Данов”№37, ДА ПРЕУСТАНОВИ ПРИЛАГАНЕТО на следните клаузи –чл.17,ал.9, изречение 1-во; чл.23, ал.2; чл.26, ал.2,т.1; чл.26, ал.2,т.2; чл.26,ал.2, т.3; чл.26,ал.2,т.4; чл.29, ал. 1; чл.29, ал.3, изречение 2-ро; чл.31, ал.1; чл.34,ал.1 ,в частта :”... и след като Клиента е компенсирал разходите за прекъсване и възобновяване на снабдяването в случаите ,когато преустановяването е било по негова вина.” и чл.41,ал.4 , съдържащи се в Общи условия на договорите за продажба на електрическа енергия на „ЕВН България Електроснабдяване” ЕАД,като неравноправни по смисъла на чл.143 от ЗЗП .

РАЗПОРЕЖДА на „ЕВН България Електроснабдяване ”ЕАД, ЕИК 123526430, със седалище и адрес на управление :гр. Пловдив 4000,район”Централен”, ул.”Христо Г.Данов”№37, ДА ОТСТРАНИ клаузите на чл.17,ал.9, изречение 1-во; чл.23, ал.2; чл.26, ал.2,т.1; чл.26, ал.2,т.2; чл.26,ал.2, т.3; чл.26,ал.2,т.4; чл.29, ал. 1; чл.29, ал.3, изречение 2-ро; чл.31, ал.1; чл.34,ал.1 в частта :”... и след като Клиента е компенсирал разходите за прекъсване и възобновяване на снабдяването в случаите ,когато преустановяването е било по негова вина.” и чл.41,ал.4 от

съдържанието на Общите условия на договорите за продажба на електрическа енергия на „ЕВН България Електроснабдяване” ЕАД, одобрени с решение на ДКЕВР №ОУ-13 от 10.05.2008г , в едномесечен срок от влизане на настоящото решение в сила

ОТХВЪРЛЯ, като неоснователни, предявените иски от „Сдружение за правна помощ на потребителите”, със седалище и адрес на управление: гр. Пловдив, бул. ”Шести септември” №193А, ет.3, офис 6, представлявано от председателя Д.Д. , против „ЕВН България Електроснабдяване ”ЕАД, ЕИК 123526430, със седалище и адрес на управление : гр. Пловдив 4000, район ”Централен”, ул. ”Христо Г. Данов” №37 , В ЧАСТТА ИМ, касаеща преустановяване прилагането на клаузата на чл.23, ал.1 от Общите условия на договорите за продажба на електрическа енергия на „ЕВН България Електроснабдяване” ЕАД и отстраняването ѝ от тези Общи условия .

ПРЕКРАТЯВА, като недопустимо, производството по делото В ЧАСТТА МУ, касаеща клаузата на чл.25, ал.2 от Общите условия на договорите за продажба на електрическа енергия на „ЕВН България Електроснабдяване” ЕАД .

ОСЪЖДА ЕВН България Електроснабдяване ”ЕАД, ЕИК 123526430, със седалище и адрес на управление : гр. Пловдив 4000, район ”Централен”, ул. ”Христо Г. Данов” №37, да заплати на „Сдружение за правна помощ на потребителите”, със седалище и адрес на управление : гр. Пловдив, бул. ”Шести септември” №193А, ет.3, офис 6, представлявано от председателя Д.Д., сумата от 211,54/двеста и единадесет лв. и петдесет и четири ст./лв.-разноски по производството , изчислени съобразно уважената част на исковите.

ОСЪЖДА „Сдружение за правна помощ на потребителите”, със седалище и адрес на управление : гр. Пловдив, бул. ”Шести септември” №193А, ет.3, офис 6, представлявано от председателя Д.Д., да заплати на „ЕВН България Електроснабдяване ”ЕАД, ЕИК 123526430, със седалище и адрес на управление : гр. Пловдив 4000, район ”Централен”, ул. ”Христо Г. Данов” №37, сумата от 46,15/четиридесет и шест лв. и петнадесет ст./ лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение , изчислено съобразно отхвърлената част на исковите.

Решението подлежи на обжалване пред Пловдивския апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните, а в частта му, имаща характер на определение, с която е прекратено производството по делото – в едноседмичен срок от връчването му.

Съдия: